

1. Benestar de la població a les megaregions europees

El lloc on vivim afecta de forma directa els nostres nivells de benestar. Al llarg dels darrers cinquanta anys el debat sobre les megaregions s'ha centrat en magnituds poblacionals, infraestructures, producció, innovació i sostenibilitat ambiental, deixant però de banda la magnitud complexa al voltant de la idea multidimensional de benestar. Són els nivells de benestar majors a les megaregions que fora d'elles? Ha millorat el benestar a les megaregions, o pel contrari ha empitjorat durant els darrers anys? Les megaregions, com a grans conglomerats humans, només seran factibles si la gent que hi viu millora els seus nivells de benestar.

En aquest article s'ofereix per primer cop una evidència de la relació entre benestar i megaregions a Europa. Creuant la base de dades de benestar de l'OCDE per als anys 2000 i 2013 amb la definició de les megaregions europees, s'elabora una base de dades pionera sobre benestar a les megaregions europees, que permet donar una primera evidència sobre si els nivells de benestar són majors a les megaregions que fora d'elles, i si el benestar ha millorat o empitjorat a les megaregions entre els anys 2000 i 2013.

L'article es divideix en quatre apartats. Després d'aquesta introducció, al segon apartat es pre-

senta la metodologia per mesurar el benestar en les megaregions. Al tercer apartat es descriu el benestar i la seva evolució a les megaregions europees, comparant-lo amb el de la resta de regions europees, i amb detall per la megaregió de Barce-Lyon. El quart apartat exposa les conclusions.

2. Metodologia per mesurar el benestar a les megaregions

Per a l'elaboració de la base de dades de megaregions europees es creuen els indicadors de la base de dades regional de l'OCDE, que mesuren onze dimensions del benestar, amb la definició de les megaregions feta per l'IERMB per l'any 2012 (Marull *et al.*, 2013). Com que l'ajust entre els límits de les megaregions i les regions TL2¹ de l'OCDE no és exacte, es consideren com a integrants d'una megaregió aquelles regions on el 70% de la seva població està continguda dintre dels límits megaregionals definits a Marull *et al.* (2013)².

La base de dades de l'OCDE conté informació per a 25 països europeus: Àustria, Bèlgica, República Txeca, Dinamarca, Estònia, Finlàndia, França, Alemanya, Grècia, Hongria, Islàndia, Irlanda, Itàlia, Luxemburg, Holanda, Noruega, Polònia, Portugal, Eslovàquia, Eslovènia, Espanya, Suècia, Suïssa, Turquia i Regne Unit. Aquests països inclouen 240 regions TL2, de les quals 101 formen part d'alguna megaregió i 139 no formen part de cap megaregió (taula 1).

¹ TL2 es l'acrònim utilitzat per l'OCDE per denominar el nivell territorial d'àmbit 2, és a dir, les regions. En el cas europeu, la major part de TL2 coincideix amb les NUTS 2 d'Eurostat, tot i que en països com Alemanya o Bèlgica, on les NUTS2 són molt petites, la TL2 coincideix amb el nivell NUTS 1 d'Eurostat per millorar la comparabilitat.

² En aquest cas, hem optat pel procediment més senzill. L'ajust es pot fer d'altres formes. Per exemple, a Florida (2008) s'imputa el valor de la part d'una regió que pertany a una megaregió a partir de la intensitat lumínica.

Taula 1. Megaregions i regions TL2*

Megaregió

- AM-BRUS-TWERP: Overijssel (NL21); Hamburg (DE6); Lower Saxony (DE9); Rhineland-Palatinate (DEB); Schleswig-Holstein (DEF); Lorraine (FR41); Nord-Pas-de-Calais (FR30); Luxembourg (LU00); Groningen (NL11); Bremen (DE5); Drenthe (NL13); North Rhine-Westphalia (DEA); Gelderland (NL22); Flevoland (NL23); Utrecht (NL31); North Holland (NL32); South Holland (NL33); Zeeland (NL34); North Brabant (NL41); Limburg (NL) (NL42); Friesland (NL12); Saarland (DEC); Wallonia (BE3); Brussels Capital Region (BE1); Flemish Region (BE2)
- ATHENAS: Attica (GR30);
- BARCE-LYON: Rhône-Alpes (FR71); Lake Geneva Region (CH01); Languedoc-Roussillon (FR81); Provence-Alpes-Côte d'Azur (FR82); Murcia (ES62); Catalonia (ES51); Valencia (ES52)
- BERLIN: Berlin (DE3)
- FRANK-GART: Vorarlberg (AT34); Alsace (FR42); Tyrol (AT33); Central Switzerland (CH06); Espace Mittelland (CH02); Northwestern Switzerland (CH03); Zurich (CH04); Eastern Switzerland (CH05); Baden-Württemberg (DE1)
- GLAS-BURGH: Scotland (UKM)
- ISTANBUL: Istanbul (TR10)
- LISBON: North (PT) (PT11); Galicia (ES11); Central Portugal (PT16); Lisbon (PT17)
- LONDON: Yorkshire and The Humber (UKE); South West England (UKK); South East England (UKJ); North East England (UKC); East Midlands (UKF); North West England (UKD); Greater London (UKI); Wales (UKL); West Midlands (UKG); East of England (UKH)
- MADRID: Madrid (ES30)
- PARIS: Upper Normandy (FR23); Ile-de-France (FR10)
- PRAGUE: Northwest (CZ04); Northeast (CZ05); Saxony (DED); Lower Silesia (PL51); Prague (CZ01); Central Bohemian Region (CZ02); Thuringia (DEG)
- ROM-MIL-TUR: Aosta Valley (ITC2); Ticino (CH07); Campania (ITF3); Molise (ITF2); Abruzzo (ITF1); Liguria (ITC3); Lombardy (ITC4); Tuscany (ITI1); Piedmont (ITC1); Lazio (ITI4); Province of Bolzano-Bozen (ITH1); Umbria (ITI2); Emilia-Romagna (ITH5); Friuli-Venezia Giulia (ITH4); Veneto (ITH3); Province of Trento (ITH2); Marche (ITI3)
- VIENNA-BUDAPEST: Central Moravia (CZ07); Central Transdanubia (HU21); Vienna (AT13); Central Hungary (HU10); Swietokrzyskie (PL33); Podkarpacia (PL32); Silesia (PL22); Burgenland (AT) (AT11); West Slovakia (SK02); Moravia-Silesia (CZ08); Southeast (CZ06); East Slovakia (SK04); Central Slovakia (SK03); Bratislava Region (SK01); Lesser Poland (PL21)

No Megaregió

Meliilla (ES64); Centre-Val de Loire (FR24); Burgundy (FR26); Midi-Pyrénées (FR62); Aquitaine (FR61); Poitou-Charentes (FR53); Brittany (FR52); Pays de la Loire (FR51); Thessaly (GR14); Franche-Comté (FR43); Champagne-Ardenne (FR21); Auvergne (FR72); Canary Islands (ES70); Lower Normandy (FR25); Picardy (FR22); Åland (FI20); Eastern and Northern Finland (FI1D); Southern Finland (FI1C); Helsinki-Uusimaa (FI1B); Western Finland (FI19); Limousin (FR63); Hesse (DE7); South Aegean (GR42); North Aegean (GR41); Northern Jutland (DK05); Central Jutland (DK04); Southern Denmark (DK03); Zealand (DK02); Capital (DK) (DK01); West Greece (GR23); Mecklenburg-Vorpommern (DE8); Central Macedonia (GR12); Brandenburg (DE4); Bavaria (DE2); Southwest (CZ03); Salzburg (AT32); Upper Austria (AT31); Styria (AT22); Carinthia (AT21); Lower Austria (AT12); Saxony-Anhalt (DEE); Asturias (ES12); Andalusia (ES61); Balearic Islands (ES53); Extremadura (ES43); Castile-La Mancha (ES42); Castile and León (ES41); Aragon (ES24); La Rioja (ES23); Navarra (ES22); Crete (GR43); Cantabria (ES13); East Macedonia - Thrace (GR11); Peloponnese (GR25); Central Greece (GR24); Corsica (FR83); Ionian Islands (GR22); Southern and Eastern (IE02); Epirus (GR21); West Macedonia (GR13); Ceuta (ES63); Basque Country (ES21); Stockholm (SE11); Greater Poland (PL41); Thrace (TR21); Western Slovenia (SI02); Eastern Slovenia (SI01); Upper Norrland (SE33); Central Norrland (SE32); North Middle Sweden (SE31); West Sweden (SE23); South Sweden (SE22); Izmir (TR31); East Middle Sweden (SE12); Southern Aegean (TR32); Madeira (PT) (PT30); Azores (PT) (PT20); Algarve (PT15); Western Transdanubia (HU22); Warmian-Masuria (PL62); Kuyavian-Pomerania (PL61); Opole region (PL52); Lubuska (PL43); West Pomerania (PL42); Småland with Islands (SE21); Central Anatolia - East (TR72); Southeastern Anatolia - East (TRC3); Southeastern Anatolia - Middle (TRC2); Southeastern Anatolia - West (TRC1); Eastern Anatolia - East (TRB2); Eastern Anatolia - West (TRB1); Northeastern Anatolia - East (TRA2); Northeastern Anatolia - West (TRA1); Eastern Black Sea (TR90); Middle Black Sea (TR83); Southern Marmara - West (TR22); Western Black Sea - West (TR81); Pomerania (PL63); Central Anatolia - Middle (TR71); Mediterranean region - East (TR63); Mediterranean region - Middle (TR62); Mediterranean region - West (TR61); Central Anatolia - West and South (TR52); Ankara (TR51); Eastern Marmara - North (TR42); Eastern Marmara - South (TR41); Northern Aegean (TR33); Western Black Sea - Middle and East (TR82); Hedmark and Oppland (NO02); Podlasie (PL34); Alentejo (PT18); Apulia (ITF4); Sardinia (ITG2); Sicily (ITG1); Calabria (ITF6); Basilicata (ITF5); Oslo and Akershus (NO01); South-Eastern Norway (NO03); Agder and Rogaland (NO04); Western Norway (NO05); Southern Great Plain (HU33); Southern Transdanubia (HU23); Northern Hungary (HU31); Lublin Province (PL31); Northern Ireland (UKN); Northern Great Plain (HU32); Trøndelag (NO06); Mazovia (PL12); Lodzkie (PL11); Northern Norway (NO07); Border, Midland and Western (IE01); Estonia (EE00); Latvia (LV00); Lithuania (LT00); Iceland Capital Region (IS01); Iceland Other Regions (IS02)

Nota: * Entre parèntesis es troba el codi OECD TL2 de la megaregió

Base de dades regional sobre benestar

El benestar i la qualitat de vida consten de múltiples aspectes i dimensions (Stiglitz *et al.*, 2013). Cada comunitat humana, inclús cada persona, dona més o menys importància a cadascuna d'aquests dimensions. Un típic error dels economistes ha estat confondre el benestar amb una mesura única, per exemple la renda, interpretant que millores en la renda de la població implicaven millores en el seu benestar, inclús quan aquesta renda estava molt desigualment distribuïda, o empijoraven les condicions mediambientals i les taxes de delinqüència. Elaboracions com ara l'índex de desenvolupament humà de les Nacions Unides (2015) han intentat millorar aquesta limitació, elaborant una mesura sintètica que tingui en compte aspectes no solament monetaris sinó també d'altres, com ara la salut o l'educació. Altres aproximacions han intentat anar més enllà, preguntant directament sobre la felicitat percebuda als habitants d'un país, donant lloc al conegut com GDH (Gross Domestic Happiness o Felicitat Interior Bruta), com a resposta al GDP (Gross Domestic Product o Producte Interior Brut) (Kinga *et al.*, 1999). Això ha donat lloc a discussions addicionals sobre si la gent percep de forma realment correcta els nivells de benestar que té quan se li pregunta sobre el seu benestar, i per tant si el benestar i la qualitat de vida poden ser mesurats de forma subjectiva, o han d'anar acompanyats per mesures objectives que no depenguin de la percepció de l'enquestat (Stiglitz *et al.*, 2013).

Una primera conclusió és que el benestar difícilment pot ser avaluat amb propietat fent ús d'un únic indicador, sinó que és preferible utilitzar una bateria d'indicadors. En aquesta bateria hi poden haver mesures objectives i subjectives, que permetin comprovar si una ciutat, regió, país o àrea geopolítica milloren o empijoren el seu benestar en tots els aspectes, o ho fan els uns a costa dels altres. Una altra forma de veure-ho és que un únic indicador sintètic no ens permetrà comprovar si a una megaregion hi ha alguna dimensió desequilibrada. Des del punt de vista de l'anàlisi i del disseny de polítiques, l'ús d'un quadre d'indicadors compost de diverses dimensions ofereix una perspectiva molt més rica. Justament aquesta visió multidimensional és la que proposa l'OCDE en una recent sèrie de publicacions (OCDE, 2014a, 2014b i 2015) dedicades a la mesura del benestar dels països i les regions.

La base de dades de l'OCDE per a les regions dels països membres (OECD Regional Well-Being Database) mesura onze dimensions del benestar que afecten les condicions materials i la qualitat de vida (taula 2): renda, treball i habitatge, salut, educació, medi ambient, seguretat, participació ciutadana, accessibilitat a serveis, connexions socials, i benestar subjectiu. Cada dimensió pot estar composta per un o més indicadors. Els indicadors es troben disponibles per als anys 2000 i 2013, fet que permet també la comparació temporal. A la taula 2 s'expliquen els indicadors utilitzats per mesurar cada dimensió:

1. La Renda es mesura utilitzant l'ingrés disponible per càpita de les llars.

2. El Treball es mesura utilitzant dos indicadors: la taxa d'ocupació i la taxa de desocupació. La taxa d'ocupació es defineix com el percentatge de persones ocupades sobre el total de persones en edat de treballar (de 15 a 64 anys). La taxa de desocupació es defineix com el percentatge de persones desocupades sobre la població activa.

3. La Salut es mesura utilitzant dos indicadors: els anys d'esperança de vida al naixement, i la ràtio de mortalitat ajustada per edat per mil habitants. La mortalitat ajustada per edat es calcula a partir de les ràtios de mortalitat per cohorts de cinc anys de cada regió dividida per la mortalitat de cada cohort al conjunt de les regions OCDE, i permet eliminar les diferències en les ràtios de mortalitat degudes als diferents perfils d'edat de la població en cada regió.

4. L'Educació es mesura utilitzant la població activa amb educació secundària o superior (nivell 3 o superior de la *International Standard Classification for Education*).

5. El benestar associat al Medi ambient es mesura utilitzant l'exposició de la població a la pol·lució atmosfèrica, calculada mitjançant la mitjana ponderada de partícules gruixudes inhalades amb un diàmetre entre 2,5 i 10 micres (PM_{2,5}) en cada regió.

6. La Seguretat es mesura a partir de la ràtio d'homicidis per cada 100.000 habitants.

7. La Participació ciutadana es mesura a partir de la participació electoral, definida com la ràtio entre el nombre de votants i el número de persones amb dret a vot a les darreres eleccions nacionals del país on està la regió.

8. L'Accessibilitat a serveis es mesura utilitzant el percentatge de llars amb accés de banda ampla a internet sobre el total de llars. Aquest és, possiblement, l'indicador més esbiaixat de la base de dades. El seu ús es justifica per la dificultat de trobar altres indicadors d'accés als serveis amb informació disponible per al total de regions de l'OCDE.

9. L'Habitatge es mesura utilitzant el nombre d'habitacions per persona en un habitatge. Com l'anterior, aquest indicador té també algunes limitacions, ja que no incorpora informació que permeti ponderar el preu de l'habitatge o el cost de la vida en una regió.

10. Connexions socials, mesurades a partir del percentatge de gent que, en moments de necessitat, pot comptar amb algú que l'ajudi.

11. Benestar Subjectiu, a partir de la satisfacció general amb la vida percebuda pels individus de cada regió. Aquesta mesura s'elabora preguntant als individus la seva satisfacció amb la vida utilitzant una escala del 0 (mínim) al 10 (màxim).

Taula 2. Dimensions del benestar i indicadors per mesurar les dimensions

Dimensió	Indicadors
Renda	- Ingrés disponible per càpita de les llars
Treball	- Taxa d'ocupació - Taxa de desocupació
Salut	- Anys d'esperança de vida al naixement - Ràtio de mortalitat ajustada per edat per mil habitants
Educació	- Percentatge de la força de treball amb almenys educació secundària
Medi ambient	- Exposició mitjana estimada a la pol·lució de l'aire en PM _{2,5} (µg/m ³), basat en imatges de satèl·lit en 2012
Seguretat	- Homicidis per cada 100.000 habitants
Participació ciutadana	- Participació electoral
Accessibilitat a serveis	- Percentatge de llars amb accés a banda ampla
Habitatge	- Número d'habitacions per persona
Connexions socials	- Percentatge de gent que, en moments de necessitat, pot comptar amb algú que l'ajudi
Benestar subjectiu	- Satisfacció general amb la vida percebuda per l'individu

Font: OCDE.

Elaboració dels indicadors per a les megaregions europees

Per a l'elaboració dels indicadors agregats per megaregió es segueix el següent procediment:

1. Selecció de valors centrals: se selecciona el valor de la mediana de les regions en cada megaregió (xi) (la mediana és el valor que està al mig de la distribució quan els valors s'ordenen de major a menor o viceversa). Tot i que és més usual utilitzar el valor de la mitjana, l'ús de la mediana permet aproximar millor la desigualtat dintre de la distribució.

2. Normalització: seguint l'OCDE (2014a), cada indicador parcial es normalitza utilitzant el mètode min-max. Per cada indicador x, el mètode s'aplica obtenint el valor menor (min) i major (max) del conjunt de megaregions i considerant conjuntament els dos anys (2000 i 2013)³.

La normalització permet que tots els valors dels indicadors estiguin expressats entre 0 i 10, facilitant la comparació entre indicadors. A més, com per al càlcul del màxim i del mínim s'han tingut en compte simultàniament els valors dels dos anys, l'indicador no només ens dona la puntuació en termes de benestar d'una megaregió respecte la resta, sinó també permet veure si el valor ha millorat o ha empitjorat entre el primer i el segon període⁴.

D'aquesta forma, tots els indicadors estaran entre 0 i 10, sent 0 el menor benestar respecte al conjunt de megaregions en els dos períodes, i 10 el màxim benestar respecte al conjunt de megaregions en els dos períodes.

3. Agregació: seguint també l'OCDE (2014a), quan una dimensió conté dos indicadors, per elaborar l'índex sintètic se sumen els indicadors i es divideixen per 2, obtenint així la mitjana dels dos indicadors com a valor final.

3. Resultats generals sobre benestar a les megaregions

De l'anàlisi de les onze dimensions de benestar per a les megaregions europees en els anys 2000 i 2013 es poden extreure els següents resultats:

1. Els nivells de benestar de les regions europees pertanyents a megaregions tendeixen a ser majors que els de les regions situades a fora de les megaregions. L'any 2000, les megaregions europees mostren nivells superiors de benestar en set dels nou indicadors per als quals hi ha informació: Educació, Treball, Renda, Seguretat, Salut, Accessibilitat a serveis, i Habitatge (taula 3). Les regions situades fora de les megaregions mostren millors medianes de benestar en els indicadors de Medi ambient i Participació ciutadana. Per a l'any 2000 no hi ha informació sobre els indicadors de Connexions socials i Benestar subjectiu.

L'any 2013, les regions pertanyents a les megaregions mostren majors nivells de benestar en nou dels onze indicadors: Educació, Treball, Renda, Seguretat, Salut, Accessibilitat a serveis, Habitatge, Connexions socials i Benestar subjectiu. Com a l'any 2000, les regions situades fora de les megaregions mostren majors nivells de benestar en Medi ambient i Participació ciutadana.

2. El benestar de les megaregions ha millorat entre els anys 2000 i 2013. L'any 2000 la mitjana de les nou

³ S'aplica la següent fórmula:

$$Z_i = \left(\frac{x_i - \min(x)}{\max(x) - \min(x)} \right) \cdot 10$$

⁴ En el cas dels indicadors de desocupació, mortalitat, pol·lució i homicidis, com que un valor més alt indicaria menys benestar, es procedeix a corregir l'índex de manera que sigui:

$$Z_i^* = 10 - Z_i$$

Per tant, un valor 10 indica també la millor situació en termes de benestar.

dimensions de benestar era de 6,2. L'any 2013 s'havia incrementat fins 7,9. El benestar de les megaregions s'ha incrementat per set de les nou dimensions, en particular per Accessibilitat a serveis, Salut, Medi ambient i Educació. No ha variat en Treball, mentre que ha disminuït lleugerament en Participació ciutadana (taules 3 i 4).

3. En termes relatius, la diferència de benestar de les megaregions sobre la resta s'ha mantingut estable entre els anys 2000 i 2013. La diferència en tots dos anys és de al voltant del 15% en favor de les megaregions. Tot i això, la xifra amaga que les diferències relatives entre les megaregions i la resta sí que han variat entre dimensions: s'han reduït en Educació, Treball, Seguretat, Medi ambient i Accessibilitat a serveis, i s'han incrementat notablement en Renda, i més lleugerament en Salut, Participació ciutadana i Habitatge.

Diferències entre megaregions

Les diferències entre les megaregions són notables. A l'any 2000, els valors més alts de les dimensions del benestar es poden trobar a 'Am-Brus-Twerp', 'Madrid', 'Rom-Mil-Tur', 'Paris', 'Berlin' i 'Frank-Gart'. Els valors més baixos es troben a 'Prague', 'Istanbul' i 'Vienna-Budapest'. A l'any 2013, els valors més alts de les dimensions del

benestar s'observen a 'Glas-Burgh', 'Am-Brus-Twerp', i 'Frank-Gart', i una mica per sota estan 'Londres', 'Paris', 'Madrid' i 'Barce-Lyon'.

Per dimensions, l'any 2013, 'Am-Brus-Twerp', 'Londres' i 'Berlin' destaquen totes tres respecte a la resta en Accessibilitat a serveis i en Habitatge. 'Frank-Gart' destaca en Treball, Renda, Connexions socials i en Benestar subjectiu. 'Glas-Burgh' destaca en Medi ambient i en Connexions socials. 'Istanbul' sobresurt en Participació ciutadana. 'Lisbon' ho fa en Medi ambient. 'Madrid' i 'Rom-Mil-Tur' destaquen en Seguretat i en Salut. 'Paris' destaca en Renda i Participació ciutadana. 'Prague' i 'Vienna-Budapest' destaquen en Educació.

A l'extrem contrari, amb valors molt baixos de benestar destaca 'Istanbul' en Educació, Treball, Renda, Salut, Habitatge i Connexions socials. També 'Athenas' en Treball, Renda, Seguretat, Participació Ciutadana, Connexions Socials i Benestar Subjectiu. 'Vienna-Budapest' en Renda, Salut, Medi ambient, Participació ciutadana i Benestar subjectiu. 'Prague' en Renda, Salut, Participació ciutadana i Benestar subjectiu. 'Lisbon' ho fa en Educació i Benestar subjectiu. Inclús algunes de les megaregions amb majors nivells general de benestar mostren valors extremadament baixos en alguna dimensió, com ara el cas de 'Frank-Gart' i 'London' en Participació Ciutadana, i 'Madrid' en Treball.

Taula 3. Indicadors de benestar a les megaregions europees. Mediane per megaregió, 2000

	Educació	Treball	Renda	Seguretat	Salut	Medi ambient	Participació ciutadana	Accessibilitat a serveis	Habitatge	Connexions socials	Benestar subjectiu
Am-Brus-Twerp	6,3	7,8	6,4	7,3	4,0	3,8	8,1	5,9	9,0	-	-
Athenas	6,8	4,2	6,2	3,3	3,4	5,2	7,8	2,3	6,7	-	-
Barce-Lyon	5,5	5,0	6,3	6,7	5,6	6,4	6,3	2,6	7,6	-	-
Berlin	8,4	4,8	7,9	10,0	3,9	0,0	7,3	2,7	9,5	-	-
Frank-Gart	7,5	9,4	9,2	8,4	5,3	4,5	0,0	2,4	8,1	-	-
Glas-Burgh	6,7	7,3	6,4	5,5	1,9	8,9	2,2	2,7	0,0	-	-
Istanbul	2,4	3,1	-	0,0	3,3	5,3	7,1	-	4,3	-	-
Lisbon	0,0	8,2	4,2	6,1	3,2	7,9	3,8	1,2	8,1	-	-
London	6,0	7,9	6,2	7,4	3,7	5,4	2,8	3,4	10,0	-	-
Madrid	4,6	5,0	7,8	7,3	6,5	7,3	6,1	4,6	8,1	-	-
Paris	6,0	6,4	8,0	6,2	5,1	5,5	5,8	-	7,1	-	-
Prague	8,9	5,4	2,6	1,6	0,4	1,8	2,7	2,6	5,7	-	-
Rom-Mil-Tur	4,5	7,1	9,9	8,4	5,9	4,3	9,3	0,0	8,1	-	-
Vienna-Budapest	9,1	5,4	0,9	6,1	0,0	0,9	4,8	1,1	4,8	-	-
MEGAREGIONS*	6,3	7,8	6,4	7,3	4,1	5,0	6,6	3,8	8,6	-	-
NO MEGAREGIONS**	5,5	5,7	5,0	5,9	3,9	5,6	6,7	2,6	7,6	-	-

Notes: * Mediana de les regions TL2 classificades com a integrants de megaregions; ** Mediana de les regions TL2 no classificades com a integrants de megaregions.
Font: Elaboració pròpia a partir d'OCDE.

Taula 4. Indicadors de benestar a les megaregions europees. Mediane per megaregió, 2013

	Educació	Treball	Renda	Seguretat	Salut	Medi ambient	Participació ciutadana	Accessibilitat a serveis	Habitatge	Connexions socials	Benestar subjectiu
Am-Brus-Twerp	7,7	8,0	7,0	8,2	6,8	6,3	7,0	10,0	10,0	8,6	8,3
Athenas	8,3	1,0	4,1	2,4	6,9	8,1	4,9	7,2	7,1	1,3	0,4
Barce-Lyon	7,7	5,5	7,5	8,0	8,5	7,7	6,8	8,0	8,6	8,6	6,7
Berlin	8,7	7,2	8,0	7,6	6,5	5,5	6,2	9,6	9,5	9,2	5,4
Frank-Gart	8,5	10,0	9,5	8,6	8,0	5,7	1,0	9,2	8,1	9,6	10,0
Glas-Burgh	8,3	8,2	8,5	7,6	5,1	10,0	5,8	9,1	9,0	10,0	8,3
Istambul	3,1	4,0	0,0	5,9	3,9	5,3	10,0	6,2	4,3	0,0	0,0
Lisbon	3,6	5,3	5,0	7,8	7,0	9,9	2,5	6,5	9,5	5,3	1,0
London	7,9	7,8	7,5	8,0	6,7	8,7	4,4	9,5	10,0	9,3	7,3
Madrid	7,1	4,3	8,4	8,8	10,0	9,2	6,7	8,9	8,6	8,8	5,4
Paris	7,8	6,0	10,0	7,8	8,2	6,9	8,2	8,8	7,9	7,3	6,0
Prague	10,0	8,1	3,5	6,5	4,2	5,7	3,3	8,1	6,7	7,3	4,6
Rom-Mil-Tur	6,2	6,3	8,4	8,8	8,6	6,1	7,7	7,6	8,6	6,6	5,0
Vienna-Budapest	9,7	6,6	2,5	7,1	3,2	4,3	1,5	8,0	5,2	6,8	3,8
MEGAREGIONS*	7,9	7,8	7,7	8,1	7,0	7,1	6,2	9,5	9,5	8,9	7,5
NO MEGAREGIONS**	7,2	5,9	4,8	7,6	6,6	7,5	6,4	7,3	8,1	7,4	4,6

Notes: * Mediana de les regions TL2 classificades com a integrants de megaregions; ** Mediana de les regions TL2 no classificades com a integrants de megaregions.
Font: Elaboració pròpia a partir d'OCDE.

La megaregió Barcelona-Lió

La megaregió 'Barce-Lyon' està situada, en la major part de dimensions de benestar, a prop de la mediana de la distribució del conjunt de megaregions (taules 3 i 4, figura 1). Els valors són molt similars als del conjunt de megaregions en els indicadors d'Educació, Renda, Seguretat, i Connexions socials. El benestar de 'Barce-Lyon' és major en les dimensions de Salut, Medi Ambient, i Participació ciutadana, mentre que està sensiblement per sota de la resta de megaregions en termes de Treball, Accessibilitat a serveis, Habitatge i Benestar subjectiu.

En termes dinàmics, entre els anys 2000 i 2013 el benestar de 'Barce-Lyon' ha incrementat en totes les dimensions (taules 3 i 4). Destaca, en particular la millora en Accessibilitat a serveis (de 2,6 a 8), amb un creixement del 210%⁵. Altres dimensions amb una millora notable són les de Salut (de 5,6 a 8,5), Educació (de 5,5 a 7,7), Renda (de 6,3 a 7,5), Medi Ambient (de 6,4 a 7,7) i Seguretat (de 6,7 a 8). Millores menors es poden observar a les dimensions d'Habitatge (de 7,6 a 8,6), Treball (de 5 a 5,5), i Participació Ciutadana (de 6,3 a 6,8).

4. Conclusions: megaregions i benestar de la població

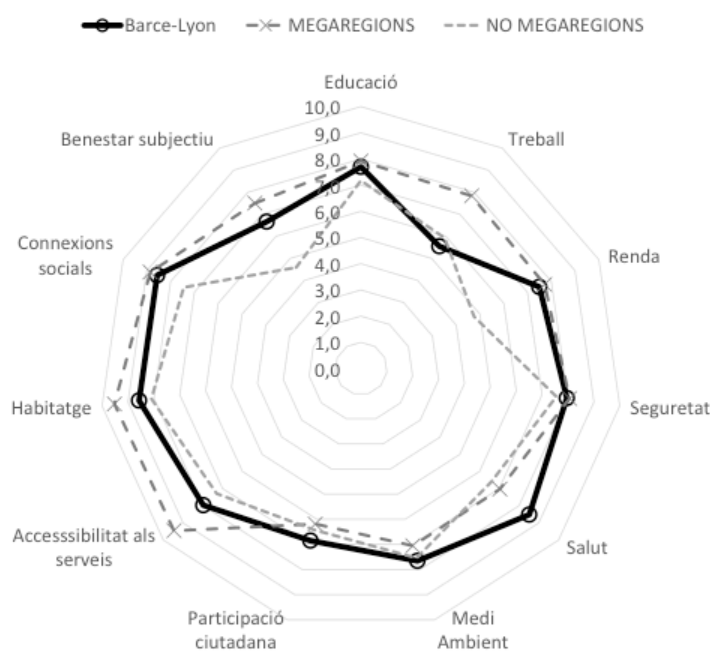
L'objectiu de l'article és explorar la relació entre megaregions i benestar, tot estudiant les dimensions del benestar a les megaregions europees i comparant els resultats amb els de les regions que no pertanyen a cap megaregió. L'anàlisi utilitza la base de dades de benestar regional de l'OCDE i l'adapta a l'àmbit de les megaregions per obtenir onze dimensions del benestar als anys 2000 i 2013.

La primera conclusió, de tipus general, és que la utilització d'una aproximació multidimensional al benestar dóna una perspectiva més rica i matisada que les aproximacions tradicionals basades només en el PIB o la renda per càpita, i permet detectar fortalteses i debilitats que d'altra forma queden emmascarats amb l'ús d'un únic indicador. Es pot comprovar que uns elevats nivells de PIB per càpita o Renda per càpita no asseguren elevats nivells educatius, ni de llocs de treball, ni menors emissions de partícules contaminants, així com tampoc més participació ciutadana.

La segona conclusió és que les regions europees pertanyents a megaregions mostren majors nivells de

⁵ En bona part, això és perquè l'indicador mesura accés a infraestructures de banda ampla, que es desenvoluparen a gran velocitat a tota Europa a partir de l'any 2000.

Figura 1. Dimensions del benestar. Comparació de la megaregió de 'Barce-Lyon' amb el conjunt de megaregions i les regions fora de megaregions, 2013

Font: Elaboració pròpia a partir d'OCDE.

benestar que els de les regions situades fora de les megaregions, tant l'any 2000 com el 2013. El resultat és vàlid per a nou de les onze dimensions del benestar analitzades: Educació, Treball, Renda, Seguretat, Salut, Accessibilitat a serveis, Habitatge, Connexions socials i Benestar subjectiu. Les regions situades fora de megaregions mostren una mica més de benestar en Medi ambient i Participació ciutadana.

La tercera conclusió és que el benestar de les megaregions ha millorat entre els anys 2000 i 2013. El resultat és vàlid per a totes les dimensions del benestar, tret del Treball, que mostra valors similars als dos anys, i per la Participació Ciutadana que disminueix lleugerament.

La quarta conclusió és que la diferència relativa de benestar entre les regions pertanyents a megaregions i la resta de regions europees roman estable si considerem el conjunt d'indicadors, tot i que s'ha incrementat sobretot en Renda i en Salut, i ha disminuït particularment en Educació i en Treball.

Una cinquena conclusió és que les diferències entre megaregions són molt importants. Cada megaregió destaca per dalt o per baix en una o varies dimensions del benestar, mostrant perfils diferents entre elles. Destaquen els alts nivells de benestar de 'Glas-Burgh', 'Am-Brus-Twerp' i 'Frank-Gart'. A l'extrem contrari, destaquen els baixos nivells de benestar d'Istanbul, 'Athenas' i 'Vienna-Budapest'.

La sisena conclusió és que la megaregió 'Barce-Lyon' es troba, en la major part d'indicadors, al mig del conjunt de megaregions, i que els benestar s'ha incrementat en totes les dimensions considerades entre els anys 2000 i 2013.

BIBLIOGRAFIA

KINGA, S.; GALAY, K.; RAPTEN, P.; PAIN, A. (1999) "Gross National Happiness: A set of discussion papers". The Centre for Bhutan Studies, Thimphu.

FLORIDA, R. (2008) "Who's your city? How the creative economy is making where to live the most important decision of your life". Basic Books, New York.

NACIONES UNIDAS (2015) "Informe sobre desarrollo humano 2015". Naciones Unidas, New York.

MARULL, J.; GALLETTO, V.; DOMENE, E.; TRULLÉN, J. (2013) 'Emerging megaregions: a new spatial scale to explore urban sustainability'. *Land Use Policy* 34, 353-366.

OECD (2014a) "How Was Life? Global Well-being since 1820". OECD, París.

OECD (2014b) "How's Life in Your Region? Measuring Regional and Local Well-being for Policy Making". OECD París.

OECD (2015) "How's Life? 2015. Measuring Well-being". OECD, París.

STIGLITZ, J.; SEN, A.; FITOUSSI, J-P. (2013) "Medir nuestras vidas: Las limitaciones del PIB como indicador de progreso". RBA, Barcelona.

MEGARREGIONES Y BIENESTAR EN EUROPA

Rafael Boix

1. El bienestar de la población en las megarregiones europeas

El lugar donde vivimos afecta de forma directa a nuestros niveles de bienestar. A lo largo de los últimos cincuenta años el debate sobre las megarregiones se ha centrado en magnitudes poblacionales, infraestructuras, producción, innovación y sostenibilidad ambiental, dejando, sin embargo, de lado, la magnitud compleja en torno a la idea multidimensional de bienestar. ¿Son los niveles de bienestar mayores en las megarregiones que fuera de ellas? ¿Ha mejorado el bienestar en las megarregiones o, por el contrario, ha empeorado durante los últimos años? Las megarregiones, como grandes conglomerados humanos, solo serán factibles si la gente que vive en ellas mejora sus niveles de bienestar.

En este artículo se ofrece por primera vez una evidencia de la relación entre bienestar y megarregiones en Europa. Cruzando la base de datos de bienestar de la OCDE para los años 2000 y 2013 con la definición de las megarregiones europeas, se elabora una base de datos pionera sobre bienestar en las megarregiones europeas, que permite dar una primera evidencia sobre si los niveles de bienestar son mayores en las megarregiones que fuera de ellas, y si el bienestar ha mejorado o empeorado en las megarregiones entre los años 2000 y 2013.

El artículo se divide en cuatro apartados. Después de esta introducción, en el segundo apartado se presenta la metodología para medir el bienestar en las megarregiones. En el tercer apartado se describe el bienestar y su evolución en las megarregiones europeas, comparándolo con el del resto de regiones europeas, y con detalle para la megarregión de 'Barce-Lyon'. El cuarto apartado expone las conclusiones.

2. Metodología para medir el bienestar en las megarregiones

Para la elaboración de la base de datos de megarregiones europeas se crean los indicadores de la base de datos regional de la OCDE, que miden once dimensiones del bienestar, con la definición de las megarregiones realizada por el IERMB para el año 2012 (Marull, *et al.* 2013). Como el ajuste entre los límites de las megarregiones y las regiones TL2 de la OCDE no es exacto, se consideran como integrantes de una megarregión aquellas regiones donde el 70% de su población está contenido dentro de los límites megarregionales definidos en Marull *et al.* (2013).

La base de datos de la OCDE contiene información para 25 países europeos: Austria, Bélgica, la República Checa, Dinamarca, Estonia, Finlandia, Francia, Alemania, Grecia, Hungría, Islandia, Irlanda, Italia, Luxembur-

go, Holanda, Noruega, Polonia, Portugal, Eslovaquia, Eslovenia, España, Suecia, Suiza, Turquía y el Reino Unido. Estos países incluyen 240 regiones TL2, de las cuales, 101 forman parte de alguna megarregión y 139 no forman parte de ninguna (tabla 1).

Base de datos regional sobre bienestar

El bienestar y la calidad de vida constan de múltiples aspectos y dimensiones (Stiglitz, *et al.* 2013). Cada comunidad humana, incluso cada persona, da más o menos importancia a cada una de estas dimensiones. Un típico error de los economistas ha sido confundir el bienestar con una medida única, por ejemplo la renta, interpretando que mejoras en la renta de la población implicaban mejoras en su bienestar, incluso cuando esta renta estaba muy desigualmente distribuida, o empeoraban las condiciones medioambientales y las tasas de delincuencia. Elaboraciones como el índice de desarrollo humano de las Naciones Unidas (2015) han intentado mejorar esta limitación, elaborando una medida sintética que tuviera en cuenta aspectos no solo monetarios sino también de otro tipo, como la salud o la educación. Otras aproximaciones han intentado ir más allá, preguntando directamente sobre la felicidad percibida a los habitantes de un país, dando lugar a la conocida como GDH (*gross domestic happiness* o felicidad interior bruta), como respuesta al GDP (*gross domestic product* o producto interior bruto) (Kinga, *et al.* 1999). Eso ha dado lugar a discusiones adicionales sobre si la gente percibe de forma realmente correcta los niveles de bienestar que tiene cuando se le pregunta sobre su bienestar, y por lo tanto si el bienestar y la calidad de vida pueden ser medidos de forma subjetiva, o deben ir acompañados por medidas objetivas que no dependan de la percepción del encuestado (Stiglitz, *et al.* 2013).

Una primera conclusión es que el bienestar difícilmente puede ser evaluado con propiedad haciendo uso de un único indicador, sino que es preferible utilizar una batería de indicadores. En esta batería puede haber medidas objetivas y subjetivas, que permitan comprobar si una ciudad, región, país o área geopolítica mejoran o empeoran su bienestar en todos los aspectos, o lo hacen los unos a costa de los otros. Otra forma de verlo es que un único indicador sintético no nos permitirá comprobar si en una megarregión hay alguna dimensión desequilibrada. Desde el punto de vista del análisis y del diseño de políticas, el uso de un cuadro de indicadores compuesto de diversas dimensiones ofrece una perspectiva mucho más rica. Justamente esta visión multidimensional es la que propone la OCDE en una reciente serie de publicaciones (OCDE, 2014a, 2014b y 2015) dedicadas a la medida del bienestar de los países y las regiones.

La base de datos de la OCDE para las regiones de los países miembros (OECD Regional Well-Being Database) mide once dimensiones del bienestar que afectan a las condiciones materiales y la calidad de vida (tabla 2): renta, trabajo y vivienda, salud, educación, medio ambiente, seguridad, participación ciudadana, accesibilidad a servicios, conexiones sociales, y bienestar subjetivo. Cada dimensión puede estar compuesta por uno o más indicadores. Los indicadores se encuentran disponibles para los años 2000 y 2013, lo que permite también la comparación temporal. En la tabla 2 se explican los indicadores utilizados para medir cada dimensión:

1. La *renta* se mide utilizando el ingreso disponible per cápita de los hogares.

2. El *trabajo* se mide utilizando dos indicadores: la tasa de empleo y la tasa de desem-

pleo. La tasa de empleo se define como el porcentaje de personas ocupadas sobre el total de personas en edad de trabajar (de 15 a 64 años). La tasa de desempleo se define como el porcentaje de personas en paro sobre la población activa.

3. La *salud* se mide utilizando dos indicadores: los años de esperanza de vida al nacer y la ratio de mortalidad ajustada por edad por mil habitantes. La mortalidad ajustada por edad se calcula a partir de las ratios de mortalidad por cohortes de cinco años de cada región dividida por la mortalidad de cada cohorte en el conjunto de las regiones OCDE, y permite eliminar las diferencias en las ratios de mortalidad debidas a los distintos perfiles de edad de la población en cada región.

4. La *educación* se mide utilizando la población activa con educación secundaria o superior (nivel 3 o superior de la International Standard Classification for Education).

5. El bienestar asociado al *medio ambiente* se mide utilizando la exposición de la población a la polución atmosférica, calculada mediante la media ponderada de partículas gruesas inhaladas con un diámetro entre 2,5 y 10 micras (PM_{2,5}) en cada región.

6. La *seguridad* se mide a partir de la ratio de homicidios por cada 100.000 habitantes.

7. La *participación ciudadana* se mide a partir de la participación electoral, definida como la ratio entre el número de votantes y el número de personas con derecho al voto en las últimas elecciones nacionales del país donde está la región.

8. La *accesibilidad a servicios* se mide utilizando el porcentaje de hogares con acceso de banda ancha a Internet sobre el total de hogares. Este es, posiblemente, el indicador más sesgado de la base de datos. Su uso se justifica por la dificultad de encontrar otros indicadores de acceso a los servicios con información disponible para el total de regiones de la OCDE.

9. La *vivienda* se mide utilizando el número de habitaciones por persona en una vivienda. Como el anterior, este indicador tiene también algunas limitaciones, ya que no incorpora información que permita ponderar el precio de la vivienda o el coste de la vida en una región.

10. *Conexiones sociales*, medidas a partir del porcentaje de gente que, en momentos de necesidad, puede contar con alguien que le ayude.

11. *Bienestar subjetivo*, a partir de la satisfacción general con la vida percibida por los individuos de cada región. Esta medida se elabora preguntando a los individuos por su satisfacción con la vida utilizando una escala del 0 (mínimo) al 10 (máximo).

Elaboración de los indicadores para las megarregiones europeas

Para la elaboración de los indicadores agregados por megarregión se sigue el siguiente procedimiento:

1. Selección de valores centrales: se selecciona el valor de la mediana de las regiones en cada megarregión (xi) (la mediana es el valor que está en medio de la distribución cuando los valores se ordenan de mayor a menor o viceversa). Aunque es más usual utilizar el valor de la media, el uso de la mediana permite aproximar mejor la desigualdad dentro de la distribución.

2. Normalización: siguiendo a la OCDE (2014a), cada indicador parcial se normaliza

utilizando el método min-max. Para cada indicador x, el método se aplica obteniendo los valores menor (min) y mayor (max) del conjunto de megarregiones y considerando conjuntamente los dos años (2000 y 2013).

La normalización permite que todos los valores de los indicadores estén expresados entre 0 y 10, facilitando la comparación entre indicadores. Además, como para el cálculo del máximo y del mínimo se han tenido en cuenta simultáneamente los valores de los dos años, el indicador no solo nos da la puntuación en términos de bienestar de una megarregión respecto al resto, sino que también permite ver si el valor ha mejorado o ha empeorado entre el primer y el segundo periodo.

De esta forma, todos los indicadores estarán entre 0 y 10, siendo 0 el menor bienestar con respecto al conjunto de megarregiones en los dos periodos, y 10 el máximo bienestar con respecto al conjunto de megarregiones en los dos periodos.

3. Agregación: siguiendo también a la OCDE (2014a), cuando una dimensión contiene dos indicadores, para elaborar el índice sintético se suman los indicadores y se dividen por 2, obteniendo así la media de los dos indicadores como valor final.

3. Resultados generales sobre bienestar en las megarregiones

Del análisis de las once dimensiones de bienestar para las megarregiones europeas en los años 2000 y 2013 se pueden extraer los siguientes resultados:

1. Los niveles de bienestar de las regiones europeas pertenecientes a megarregiones tienden a ser mayores que los de las regiones situadas fuera de las megarregiones. Las megarregiones europeas muestran, para el año 2000, niveles superiores de bienestar en siete de los nueve indicadores para los cuales se dispone de información: educación, trabajo, renta, seguridad, salud, accesibilidad a servicios, y vivienda (tabla 3). Las regiones situadas fuera de las megarregiones muestran mejores medianas de bienestar en los indicadores de medio ambiente y participación ciudadana. Para ese año no hay información disponible sobre los indicadores de conexiones sociales y bienestar subjetivo.

En el año 2013, las regiones pertenecientes a las megarregiones muestran mayores niveles de bienestar en nueve de los once indicadores: educación, trabajo, renta, seguridad, salud, accesibilidad a servicios, vivienda, conexiones sociales y bienestar subjetivo. Como en el año 2000, las regiones situadas fuera de las megarregiones muestran mayores niveles de bienestar en medio ambiente y participación ciudadana.

2. El bienestar de las megarregiones ha mejorado entre los años 2000 y 2013. En el año 2000 la media de las nueve dimensiones de bienestar era de 6,2. En el año 2013 se había incrementado hasta 7,9. El bienestar de las megarregiones se ha incrementado por siete de las nueve dimensiones, en particular para accesibilidad a servicios, salud, medio ambiente y educación. No ha variado en trabajo, mientras que ha disminuido ligeramente en participación ciudadana (tablas 3 y 4).

3. En términos relativos, la diferencia de bienestar de las megarregiones sobre el resto se ha mantenido estable entre los años 2000 y 2013. La diferencia en los dos años es de en torno al 15% a favor de las megarregiones. Sin embargo, la cifra esconde que las diferencias relativas entre las megarregiones y el resto sí que han variado entre dimensiones: se han reducido

en educación, trabajo, seguridad, medio ambiente y accesibilidad a servicios, y se han incrementado notablemente en renta, y más ligeramente en salud, participación ciudadana y vivienda.

Diferencias entre megarregiones

Las diferencias entre las megarregiones son notables. En el año 2000, los valores más altos de las dimensiones del bienestar se pueden encontrar en 'Am-Brus-Twerp', 'Madrid', 'Rom-Mil-Tur', 'Paris', 'Berlin' y 'Frank-Gart'. Los valores más bajos se encuentran en 'Prague', 'Istambul' y 'Vienna-Budapest'. En el año 2013, los valores más altos de las dimensiones del bienestar se observan en 'Glas-Burgh', 'Am-Brus-Twerp', y 'Frank-Gart', y un poco por debajo de están 'Londres', 'Paris', 'Madrid' y 'Barce-Lyon'.

Por dimensiones, en el año 2013, 'Am-Brus-Twerp', 'Londres' y 'Berlin' destacan las tres con respecto al resto en accesibilidad a servicios y en vivienda. 'Frank-Gart' destaca en trabajo, renta, conexiones sociales y en bienestar subjetivo. 'Glas-Burgh' destaca en medio ambiente y en conexiones sociales. 'Istambul' sobresale en participación ciudadana. 'Lisbon' lo hace en medio ambiente. 'Madrid' y 'Rom-Mil-Tur' destacan en seguridad y en salud. 'Paris' destaca en renta y participación ciudadana. 'Prague' y 'Vienna-Budapest' destacan en educación.

En el extremo contrario, con valores muy bajos de bienestar destaca 'Istambul' en educación, trabajo, renta, salud, vivienda y conexiones sociales. También 'Athens' en trabajo, renta, seguridad, participación ciudadana, conexiones sociales y bienestar subjetivo. 'Vienna-Budapest' en renta, salud, medio ambiente, participación ciudadana y bienestar subjetivo. 'Prague' en renta, salud, participación ciudadana y bienestar subjetivo. 'Lisbon' lo hace en educación y bienestar subjetivo. Incluso algunas de las megarregiones con mayores niveles general de bienestar muestran valores extremadamente bajos en alguna dimensión, como el caso de 'Frank-Gart' y 'Londres' en participación ciudadana, y 'Madrid' en trabajo.

La megarregión Barcelona-Lyon

La megarregión 'Barce-Lyon' está situada, en la mayor parte de dimensiones de bienestar, cerca de la mediana de la distribución del conjunto de megarregiones (tablas 3 y 4, figura 1). Los valores son muy similares a los del conjunto de megarregiones en los indicadores de educación, renta, seguridad, y conexiones sociales. El bienestar de 'Barce-Lyon' es mayor en las dimensiones de salud, medio ambiente, y participación ciudadana, mientras que está sensiblemente por debajo del resto de megarregiones en términos de trabajo, accesibilidad a servicios, vivienda y bienestar subjetivo.

En términos dinámicos, entre los años 2000 y 2013 el bienestar de 'Barce-Lyon' se ha incrementado en todas las dimensiones (tablas 3 y 4). Destaca, en particular la mejora en accesibilidad a servicios (de 2,6 a 8), con un crecimiento del 210%. Otras dimensiones con una mejora notable son las de salud (de 5,6 a 8,5), educación (de 5,5 a 7,7), renta (de 6,3 a 7,5), medio ambiente (de 6,4 a 7,7) y seguridad (de 6,7 a 8). Mejoras menores se pueden observar a las dimensiones de vivienda (de 7,6 a 8,6), trabajo (de 5 a 5,5), y participación ciudadana (de 6,3 a 6,8).

4. Conclusiones: megarregiones y bienestar de la población

El objetivo del artículo es explorar la relación entre megarregiones y bienestar, estudiando las dimensiones del bienestar en las megarregiones europeas y comparando los resulta-

dos con el de las regiones que no pertenecen a ninguna megarregión. El análisis utiliza la base de datos de bienestar regional de la OCDE y la adapta al ámbito de las megarregiones para obtener once dimensiones del bienestar en los años 2000 y 2013.

La primera conclusión, de tipo general, es que la utilización de una aproximación multidimensional al bienestar da una perspectiva más rica y matizada que las aproximaciones tradicionales basadas solo en el PIB o la renta per cápita, y permite detectar fortalezas y debilidades que de otra forma quedan enmascarados con el uso de un único indicador. Se puede comprobar que unos elevados niveles de PIB per cápita o renta per cápita no aseguran elevados niveles educativos, ni de puestos de trabajo, ni menores emisiones de partículas contaminantes, así como tampoco más participación ciudadana.

La segunda conclusión es que las regiones europeas pertenecientes a megarregiones muestran mayores niveles de bienestar que las regiones situadas fuera de las megarregiones, tanto para el año 2000 como el 2013. El resultado es válido para nueve de las once dimensiones del bienestar analizadas: educación, trabajo, renta, seguridad, salud, accesibilidad a servicios, vivienda, conexiones sociales y bienestar subjetivo. Las regiones situadas fuera de megarregiones muestran una pizca más de bienestar en medio ambiente y participación ciudadana.

La tercera conclusión es que el bienestar de las megarregiones ha mejorado entre los años 2000 y 2013. El resultado es válido para todas las dimensiones del bienestar, excepto el trabajo, que muestra valores similares a los dos años, y para la participación ciudadana, que disminuye ligeramente.

La cuarta conclusión es que la diferencia relativa de bienestar entre las regiones pertenecientes a megarregiones y el resto de regiones europeas permanece estable si consideramos el conjunto de indicadores, aunque se ha incrementado sobre todo en renta y en salud, y ha disminuido particularmente en educación y en trabajo.

Una quinta conclusión es que las diferencias entre megarregiones son muy importantes. Cada megarregión destaca por arriba o por abajo en una o varias dimensiones del bienestar, mostrando distintos perfiles entre ellas. Destacan los altos niveles de bienestar de 'Glas-Burgh', 'Am-Brus-Twerp' y 'Frank-Gart'. En el extremo contrario, destacan los bajos niveles de bienestar de 'Istanbul', 'Athenas' y 'Vienna-Budapest'.

La sexta conclusión es que la megarregión 'Barce-Lyon' se encuentra, en la mayor parte de indicadores, en el medio del conjunto de megarregiones, y que el bienestar se ha incrementado en todas las dimensiones consideradas entre los años 2000 y 2013.